

Környezeti és fenntarthatóságra nevelési program

Természeti környezetünket a Kisalföld sík vidéke, a Bakony, mint középhegység és a Dunántúli dombság találkozása jellemzi. A Kis - Balaton közelsége, a Balaton - felvidéki Nemzeti Park jó lehetőséget adnak a tartalmas környezeti nevelés programjának kidolgozására.

A környékünket jellemző erdők a vadon élő állatok megismerését segítik.

Épített környezetünket jellemzi a középkori vár, a barokk kisváros, ami a történelmi hangulatával meghatározó élmény a városba érkezőknek, s az itt tanulónak egyaránt.

Történelmi jellegzetességeink:

- Mogyorósdomb, ősemberbánya
- Törökkori kapcsolatok. (vár- várostrom)
- Barokk jellegzetességek stb.

Irodalmi hagyományok (Kisfaludy- Sándor, Szabó Dezső, Simon István).stb.

Mesterségek:

- fazekasság,
- hímzés
- képfestő
- fafaragás
- csipkeverés
- csuhézás stb

Az iskola helye és épületei

Intézményünk épületei Sümeg történelmi múltú belvárosának részét képezik. Az épületek falai a hagyományokat, az elődök szellemiségét idézve sajátos miliót teremtenek oktató-nevelő munkánkhoz.

Az adott épületek viszont sok teendőt adnak, hogy kellemesebb, otthonosabb legyen a mindennapi iskolai élet. Az iskolát körülvevő forgalmas belvárosi környezet szintén befolyásolja környezeti nevelési munkánk tartalmát, lehetőségeit.

A köznevelési stratégiai célok figyelembevétele

A környezeti nevelés programjának elkészítésekor figyelembe kell venni a következő köznevelési stratégiai célokat:

Az élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén

A környezetről szóló tudás megszerzése során a diákok életközeli helyzetekben gyakorolják, erősítik az élethosszig tartó tanulás képességének fejlesztési folyamatában is nélkülözhetetlen kompetenciáikat (pl. értő olvasás, tudományos adatgyűjtés és elemzés, információszerzés emberektől).

A nevelés- oktatás esélyegyenlőtlenségének mérséklése

A hagyományos óraszervezéstől eltérő tanulási formák sok lehetőséget adnak azon diákok érvényesülésére, fejlődésére, akiket a hagyományos tanórai keretekben nem, vagy csak kevéssé sikerül aktivizálni, fejleszteni. A környezeti nevelés módszertani kínálatában a sajátos nevelési igényű tanulókat jól segítő módszerek is fellelhetők.

Az oktatás minőségének fejlesztése

A környezeti nevelésben alkalmazott módszerek sokfélesége és nem hagyományos jellege elősegíti a tanítás-tanulás folyamatának módszertani megújulását.

A pedagógus szakma fejlődésének támogatása

A környezeti nevelés az egyik legdinamikusabban fejlődő területe a pedagógiai gyakorlatnak, így az avval való foglalkozás nagymértékben támogatja a pedagógusszakma fejlődését.

Az IKT (Információs és Kommunikációs Technológiák) alkalmazásának fejlesztése

A környezeti problémák globális és nemzetközi jellegéből következik, hogy már ma is számos információtechnológiára alapozott nemzetközi környezeti nevelési program, lehetőség áll a pedagógusok rendelkezésére. Mindezen programokba való bekapcsolódások nem csak az IKT-alkalmazások fejlesztését segíti elő a környezeti nevelés mellett, hanem – nemzetközi jellegük miatt – a nyelvtanulás előmozdítóit is.

Az oktatás tárgyi feltételeinek javítása

A környezeti nevelési tevékenységekhez rendelkezésre álló pályázati források hozzásegítették az iskolát a tanulás tárgyi feltételeinek és környezetének javításához.

Az erőforrások, partnerek

Külső partnerek:

- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ sümegi Tankerületének intézményei
 - A járás környezetvédelemmel foglalkozó szervei
 - Közszolgáltató Kft.
 - Magánszemélyek

Az intézményen belüli partnerek:

- Szülői Szervezet
- az iskolavezetés
- a diákönkormányzat
- a tantestület tagjai

A szakmai előkészítés feladatát a reál munkaközösség biológia- földrajz-kémia szakos, a humán, az alsó tagozatos munkaközösség, valamint a feladatot szívesen vállaló tanárok végzik.

Belső személyi erőforrások:

- Iskolavezetés: támogatja a környezetnevelési programokat, a minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet. Anyagi források megteremtéséhez pályázati lehetőségek.
- Pedagógusok: segítenek a környezeti nevelési célok megfogalmazásában, tantárgyakba beépítik ezeket. Odafigyelnek a példamutató magatartásra, részt vesznek a környezeti nevelési programokon, segítenek azok szervezésében.
- Diákok: a tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt. (tevékeny szerepvállalás, önálló kutatások és kezdeményezések...)
- Osztályfőnöki közösség: segít a tanulók ismereteinek, tapasztalatainak összehangolásában, az aktualitások feldolgozásában.
- Technikai dolgozók: a napi munkájukat igyekeznek környezetbarát technikákkal megvalósítani.
- Szülői Szervezet: segítő részvételükre számítunk programjaink lebonyolításában.

Alapelvek, célok

Jövőkép, hosszú távú célok

- A természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése illetve továbbfejlesztése, az együttműködés kiterjesztése a humán tárgyra az egész intézményben.
- Elősegíteni a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását.
- A tanulók váljanak érzékenyvé környezetük állapota iránt. Legyenek képesek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, állampolgári kötelességeik felismerésére és jogaik gyakorlására.
- A tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi- gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit.
- A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába, szépítésébe. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljon meghatározóvá.
- A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban. / globális szemléletmód, kreativitás, problémamegoldó gondolkodás, együttműködés, tolerancia, kommunikáció, médiahasználat, stb./

Konkrét célok és feladatok

- Lakóhelyünk és a közeli természeti környezet értékeinek megismerése, óvása.
- A természeti és mesterséges környezet esztétikumának alakítása.
- A hagyományok tisztelete, megismerése.
- Igényes környezeti kultúra kialakítása a tantermekben, az iskola belső területén, az iskola körül. (Aktuális dekoráció, derűs hangulatú, virágokkal díszített belső terek.)
- Anyag- és energiatakarékosságra nevelés.
- A helyes fogyasztói szokások alakítása (Étkezési és vásárlói szokások megfigyelése).
- Városunk környezetvédelemmel kapcsolatos üzemeinek megismerése (pl. szennyvíztisztító).
- Az iskolai ismeretterjesztés tanórán kívüli eszközeinek jobb kihasználása. (faliújság, iskolarádió, DÖK programok).
- Helyi problémák feltérképezése.

A 6-14 éves korosztály oktatásának, nevelésének széles spektruma komoly lehetőség a környezettudatos szemlélet kialakításában.

Iskolánkban a tantestület nagy része foglalkozik intenzíven környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. A nevelőtestület tagjai csatlakoznak a környezeti nevelés akcióihoz.

Valamennyi tanár oktató-nevelő munkájában fontos szerepet játszik a környezeti tudatosság és az egészséges életmód, a fenntartható fejlődés eszme-, és értékrendszere. Ezeket szem előtt tartva készítik el az éves munkatervüket, s napi gyakorlatban élnek annak lehetőségeivel.

A program célja:

- a környezettudatos életmód,
- interaktív módszerek,
- kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk.

Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását. A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási stratégiákat tudunk kialakítani.

Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Érthető tehát, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk volt és maradt. Fontos, hogy a természetismeret a kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között már megvalósult az együttműködés. Szükségesnek látjuk az osztályfőnökök bevonását, az osztályfőnöki munkaközösség aktivitását is felhasználva.

A környezeti és fenntarthatóságra nevelés szinterei iskolánkban

Tanórai keretben:

A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi feladatokat. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Ebben jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés.

Minden tantárgy tanításához a szaktanárok kidolgozzák a helyi tanterv ill. a tanmenetek mélységében a környezeti nevelési tartalmakat és azok megvalósítására használt tevékenységi formákat, módszereket.

Nem hagyományos tanórai keretben:

- tanulmányi kirándulások,
- múzeumlátogatások,
- állatkertek és arborétumok látogatása,
- nemzeti parkok látogatása,
- táborok,
- lovas-iskolák lehetőségeinek kihasználása,
- kézműves foglalkozások.

Tanórán kívüli programok

- Országos versenyek iskolai fordulójának megszervezése / Kaán Károly Természetismereti- és Környezetismereti verseny /,
- helyi verseny szervezése „Kis Természetvédők” címmel,
- papírhulladék gyűjtése / alkalomszerűen/,
- rajzpályázatok kiírása jeles napokon /Víz Világnapja, Föld Napja/,
- rajzpályázatok alkalomszerűen,
- várostakarítási akció szervezése,
- megemlékezés a Föld Napjáról tanulói műsor keretében,
- előadások tartása Madarak és Fák Napja alkalmából / kapcsolat a Nemzeti Parkkal/,
- a lehetőségtől függően természetismereti szakkör indítása,
- tanulói pályázatok kiírása /alkalomszerűen/,
- kiállítások szervezése a tanulók által készített rajzokból.
- erdei iskola programjának kidolgozása.

Az intézmény évszakonkénti konkrét programlehetőségei

Ősszel:

- osztálydekoráció,
- őszi termések begyűjtése, felhasználása foglalkozásokon,
- rajzpályázat a takarékoságról,
- fogászati vetélkedő és verseny,
- lakóhelyünkön történő közlekedés szabályainak elsajátítása a Rendőrség bevonásával.

Télen:

- madáretetés
- korszerű táplálkozás
- az egészséges életmód – védőnő bevonásával
- sítábor

Tavasszal:

- erdei iskola programok kidolgozás, a gyakorlati megvalósítás lehetőségének keresése,
- városismereti vetélkedő évfolyamonként,
- megemlékezés a Víz világnapjáról, a Föld napjáról, Madarak és fák napjáról (vetélkedő, rajzverseny, túra keretében).

Nyáron:

- tanulmányi kirándulások,
- táborok

Az iskolai környezet

Az iskolai környezet jelentős hatást gyakorol a gyerekek személyiségének formálódására.

A helyi adottságokat és lehetőségeket kihasználva minél egészségesebb és esztétikusabb környezet kialakítása szükséges az itt tanuló diákoknak és az itt dolgozó felnőtteknek.

Ennek érdekében:

- Tovább kell folytatni az iskolaudvarok zöldesítését, amelynek gondozásába a tanulókat is be kell vonni.
- Meg kell oldani az udvarok portalanítását.
- Szükség van a vizesblokkok korszerűsítésének folytatására.
- Nagyobb gondot kell fordítani az iskolaépületek és az udvarok tisztaságára, szükséges több szeméttároló elhelyezése.
- A felújításokat, festéseket folytatni kell.
- Szükség van a tantermi dekorációk, szemléltetőképek folyamatos felújítására, cseréjére.
- Nagyobb hangsúlyt kell fektetni az anyag- és energiatakarékos iskola működtetésére.
- A rend és a tisztaság elérésének érdekében erősíteni kell az ügyeleti rendszer

Módszerek

A hagyományos módszereken kívül a környezeti nevelés szempontjából sokkal hatékonyabbak az élményközpontú, tevékenység alapú, interaktív módszerek. Célunk, ezen eszközök minél sokoldalúbb alkalmazása.

Alkalmazott módszerek:

Játékok:

- szituációs
- memóriafejlesztő
- kombinációs
- érzékelést fejlesztő
- ráhangolódást segítő
- kapcsolatteremtést segítő

Modellezés:

- rendszermodellezés
- előrejelző modellek

Projekt – módszer: analízis - akció projektek

Terepgyakorlati módszerek:

- táborok
- egyszerű megfigyelések
- célzott megfigyelések, mérések

Aktív, kreatív munka:

- természetvédelmi fenntartási munkák
- hulladékgyűjtés
- rend- és tisztasági versenyek

Közösségépítés: csoportszervezés

Művészi kifejezés:

- vizuális művészet a környezeti nevelésben
- esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- a tanulók önkifejezése a művészet nyelvén
- irodalmi alkotások
- zeneművészet
- táncművészet
- népművészet